

PERSBERICHT

Oorlog in Oekraïne veelvuldig aan de orde bij anti-kernenergie demonstratie in Lingen

Enschede, 22 januari 2023 – 150 demonstranten (waaronder ook uit Enschede) trotseerden gistermiddag de kou om een gezamenlijk en ook internationaal protest te laten klinken tegen het drie weken geleden geëffectueerde besluit van de Duitse bondsregering om de kerncentrale van Lingen tot medio april a.s. door te laten draaien en daarmee moedwillig de wet te overtreden waarin na de kernramp op 11 maart 2011 bij Fukushima is vastgelegd dat deze centrale als sluitstuk van de Duitse Atomausstieg uiterlijk 31 december jl. zou worden uitgeschakeld. Het omstreden besluit de kerncentrale toch langer open te houden wordt door de regering gemotiveerd met een verwijzing naar de oorlog in Oekraïne en de in reactie daarop nagestreefde stopzetting van de omvangrijke gas- en olie-import uit Rusland. Om het energietekort dat daardoor zou ontstaan op te heffen zou een tijdelijke of permanente opschorting van de Atomausstieg noodzakelijk zijn, hoewel enige wetenschappelijke onderbouwing van deze noodzaak ontbreekt en de pleidooien vooral hun oorsprong vinden bij politici ter (uiterst) rechterzijde en de kernenergiebedrijven.

Milieupolitiek is vredespolitiek

In een gloedvol betoog wees de uit naar Duitsland uitgeweken co-voorzitter van de Russische milieu-organisatie Ecodefense Vladimir Slivyak er fijntjes op dat de – terechte – stopzetting van de samenwerking tussen de EU-lidstaten en Rusland op het gebied van olie en gas niet alleen rijkelijk laat is (Rusland is in staat de oorlog in Oekraïne te voeren mede dankzij de vele miljarden euro's die het de afgelopen jaren met olie- en gasleveringen aan EU-lidstaten heeft verdiend) maar ook opvallend onvolledig. Terwijl er al bijna geen olie en gas meer vanuit Rusland naar de EU-lidstaten meer vloeit, wordt de handel op nucleair gebied geen strobreed in de weg gelegd. Nog steeds komt regelmatig uranium uit Rusland binnen bij de eveneens in Lingen gevestigde inmiddels in Franse handen zijnde splijtstofstavenfabriek.

Ook op andere gebieden gaat de samenwerking tussen de kernenergiesector in de EU-landen en het Russische alomvattende nucleaire staatsbedrijf Rosatom gewoon door of wordt zelfs uitgebreid. Onlangs viel het besluit dat Rosatom twee nieuwe kerncentrales in Hongarije mag bouwen en bedrijf gedraagt zich als een succesvol instrument voor de uitvoering van de politiek van de Russische regering om de EU-lidstaten afhankelijk te maken van Russisch uranium en Russische nucleaire technologie ter vervanging van de thans ten einde lopende afhankelijkheid van de Russische olie- en gasector. De enige manier om deze nieuwe afhankelijkheid te voorkomen is om ook en met onmiddellijke ingang uranium en nucleaire technologie onder de EU-sancties tegen Rusland te laten vallen, aldus de in ballingschap levende Russische antikernenergieactivist die niet naliet in zijn toespraak ook het onmiddellijke vertrek van Russische troepen uit Oekraïne te eisen. Milieupolitiek is ook vredespolitiek!

Lokaal en mondiaal

De waarschuwingen van Vladimir Slivyak ten aanzien van de toenemende Russische invloed op het reilen en zeilen van de in Lingen gevestigde splijtstofstavenfabriek werden onderstreept door de eveneens in Duitsland woonachtige Franse anti-kernenergie-activiste Cécile Lecomte. Omdat Lingen slechts een kleine stad in een (dicht bij de Nederlandse grens gelegen) uithoek van de Duitse bondsrepubliek is, menen de meeste mensen dat het hier ook maar een klein, tamelijk onbeduidend fabriekje gaat waar voor een handvol kerncentrales de splijtstofstaven worden geproduceerd. Maar niets is minder waar! In deze kleine provinciestad worden de splijtstofstaven voor zo'n beetje alle kerncentrales in de EU geproduceerd en dat verklaart dan meteen ook de grote Russische interesse in het bedrijf: het uitbreken van de huidige oorlog in Oekraïne verhinderde een klein jaar geleden op het nippertje de ondertekening van de verdragen waardoor Rosatom mede-eigenaar van de fabriek zou zijn geworden en daarmee zeggenschap had gekregen over de bevoorrading van de meeste Europese kerncentrales. Dat neemt, volgens de spreker, niet weg dat de omvangrijke maar noodlijdende Franse kernenergiesector – die thans ook de splijtstofstavenfabriek in Lingen in handen heeft – in haar overlevingsdrang nog steeds uit is op intensivering van de samenwerking met Rosatom. Beide internationale sprekers verbonden hiermee in hun toespraken de lokale situatie in Lingen met ontwikkelingen op Europese schaal en het thema kernenergie met dat van oorlog en vrede en de controle over de energievoorziening.

Er zijn echter nog meer dergelijke verbanden te leggen, zo maakte Matthias Eickhoff van de Aktionsbündnis Münsterland gegen Atomanlagen duidelijk. Niet alleen de splijtstofstavenfabriek van Framatome in Lingen maar ook de uraniumverrijkingsfabriek van Urenco in het 50 km zuidelijker gelegen Gronau werkt intensief samen met Rosatom. Waar Rosatom uranium levert aan Lingen voor splijtstofstaven die binnen de EU gebruikt worden, neemt ze verrijkt uranium uit Gronau af om te gebruiken in de inmiddels door Rosatom gerunde van oorsprong Oekraïense kerncentrale in het door Rusland bezette Zaporizja. Het afgeven van deze exportvergunning door de Duitse regering vormt wel een heel scherpe tegenstelling tot de breeduit beleden solidariteit met Oekraïne die met grootscheepse wapenexporten aan dat land gepaard gaat. Het is bovendien een enorme schoffering van de grote moed van Oekraïense nucleair specialisten en ander personeel verbonden aan de kerncentrale van Zaporizja om te weigeren in dienst te treden van de nieuwe, door Rosatom aangestelde bedrijfsleiding. Een daad van geweldloos verzet in de vorm van non-coöperatie die op grote schaal in de door Rusland bezette Oekraïense

gebieden plaatsvindt en een effectieve Russische beheersing van deze gebieden ernstig bemoeilijkt. In plaats van dit moedige voorbeeld te volgen Rosatom niet te erkennen als nieuwe bedrijfsleider van Zaporizja, staat de Duitse regering echter toe dat het Duits-Brits-Nederlandse Urenco concern een wederrechtelijk overgenomen kerncentrale van brandstof te voorzien...

Verdere acties

Gevoed door deze en andere toezeggingen werden de aanwezigen opgeroepen zich aan te melden voor een lijst mensen die zichzelf verplicht hebben om geweldloos maar eventueel wetsovertredend verzet te plegen tegen een nog langer doordraaien van de kerncentrale in Lingen dan medio april. Gedachte achter het aanleggen van deze lijst is dat deze al proactief kan werken: in plaats van een blockade die pas na de gebleken verlenging uitgevoerd kan worden kan deze lijst mensen die zich tot deelname aan een dergelijke blockade verplicht hebben al een rol spelen bij de besluitvorming over een dergelijke verlenging. Als voorbereiding op een dergelijke blockade zal a.s. weekend (28 en 29 januari) al een (symbolische) waarschuwingsblockade-actie worden georganiseerd.

Daarnaast klonk de oproep om op zaterdag 11 maart a.s. overal in Duitsland lokale wakes te organiseren om de Duitse bevolking en politiek te herinneren aan het feit hoe de kernramp bij Fukushima op 11 maart 2011 de directe aanleiding vormde voor de Duitse Atomausstieg waaraan op dit moment gerommeld wordt.

En tot slot werd aangekondigd om op zaterdag 15 april a.s. weer massaal bijeen te komen in Lingen. Hetzij om te vieren dat de kerncentrale aldaar na de wederrechtelijke verlenging van de bedrijfsduur met drie-en-een-halve maand dan toch echt dicht gaat, danwel om met elkaar te protesteren dat dat nog steeds niet is gebeurd.

tekst en foto's: Jan Schaake